

شماره چاپ: ۱۱۷۲

شماره ثبت: ۴۵۹

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷/۸/۱۳

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»

کد موضوعی: ۲۳۰

شماره مسلسل: ۱۶۱۵۶

آبان ماه ۱۳۹۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	بررسی مفاد طرح
۱۶.....	پیوست

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»

چکیده

گزارش ارائه شده توسط کمیسیون برنامه و بودجه که نتیجه بررسی دو طرح یک فوریتی: ۱. اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور و ۲. اصلاح بند (۱۱۰) تغییرات متفرقه قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور و همچنین طرح اصلاح بند «ه» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ می باشد در قالب ۱۰ بند به موضوعات زیر پرداخته است:

۱. تهاتر هزینه‌های آسفالت، قیر اندود و... از محل قیر اختصاص یافته به این موضوع در بند «ه» تبصره «۱».

۲. مجوز استفاده از اسناد خزانه اسلامی برای تملک اراضی.

۳. افزایش سقف انتشار اوراق موضوع بند «ه» تبصره «۵» از محل کاهش سقف انتشار اوراق بند «ب» این تبصره (طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی و استانی) به میزان ۵۷ هزار میلیارد ریال و در نظر گرفتن ۱۰ هزار میلیارد ریال از آن بابت تسویه بدهی پیمانکاران و طرح توسعه و تکمیل راه روستایی و عشایری و طرح‌های هادی و بهسازی معابر روستاها.

۴. تخصیص عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به صورت ۱۰۰٪ به شرکت ذی ربط.

۵. دریافت سود سهام و مالیات علی‌الحساب از بانک مرکزی بر اساس ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲).

۶. مجوز واگذاری قطعی زمین‌های اجاره‌ای ۹۹ ساله پروژه‌های مسکن مهر با شرایط «نقد» و «نقد و اقساط» حداکثر پنج‌ساله.

۷. واریز بلافاصله وجوه دریافتی بابت آب‌بها و بهای برق مصرفی به شرکت‌های ذی ربط.

۸. اختصاص ۳۲۰ هزار میلیارد ریال موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شهرداری‌ها (اصلاح بند «۱۱۰» تغییرات متفرقه).

۹. تکلیف سازمان برنامه و بودجه به واریز سیزده‌ونیم (۱۳/۵) درصد حق بیمه کلیه رانندگان حمل‌ونقل عمومی درون و برون‌شهری به مبلغ ۲۲ هزار میلیارد ریال از محل جابه‌جایی بین مصارف تبصره «۱۴» قانون بودجه (هدفمند کردن یارانه‌ها).

۱۰. اصلاح بند «و» تبصره «۱۶» در مورد عدم احتساب جریمه به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود.

۱۱. اصلاح بند «ط» تبصره «۱۶» در رابطه با بخشودگی سود تسهیلات زیر یک میلیارد تومان.

۱۲. حذف جزء «۱» بند «ز» تبصره «۱۷» در رابطه با ارائه خدمات بیمارستان‌های سازمان تأمین اجتماعی، شهرداری و نیروهای مسلح به کلیه افراد بیمه شده با تعرفه دولتی.

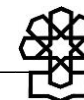
لازم به ذکر است که با عنایت به اینکه اعتبار قانون بودجه سالانه، موقت و یک‌ساله است، اصلاح یا تکمیل قوانین دائمی که در ضمن قانون بودجه یا ضمن اصلاح قانون بودجه صورت می‌گیرد تنها تا پایان سال دارای اعتبار است و در نتیجه دولت مجبور خواهد بود برای تمدید این احکام مجدداً آنها را در بودجه‌های سال‌های بعد نیز تکرار کند. بنابراین اصلاح قوانین دائمی در ضمن قانون بودجه موجب می‌شود که قانون دائمی مزبور برای مدت یک سال اصلاح شده و پس از یک سال به حالت سابق خود باز گردد که این موضوع علاوه بر ایجاد پراکندگی در قوانین، مغایر تنقیح قوانین و اصول قانون‌نویسی صحیح بوده و اجرای قانون را با مشکل مواجه خواهد ساخت. در نتیجه به نظر می‌رسد کلیت طرح حاضر به دلیل اشمال بر احکام دائمی (و نه بودجه‌ای) مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی است.

با این وجود با توجه به تعدد موضوعات مطرح شده در این اصلاحیه، رد کلیات گزارش کمیسیون برنامه و بودجه توصیه نمی‌شود هرچند که تصمیم‌گیری و تصویب هریک از بندهای پیشنهاد شده نیازمند توجه به نکاتی است که تلاش شده جهت اطلاع نمایندگان محترم مجلس به صورت خلاصه و در قالب جدول مورد بررسی قرار گیرد.

مقدمه

سه طرح مرتبط با اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ در کمیسیون برنامه و بودجه به عنوان کمیسیون اصلی و کمیسیون‌های فرعی مورد بررسی قرار گرفت و نتیجه آن در قالب گزارش کمیسیون برنامه و بودجه در ۱۳ آبان ماه ۱۳۹۷ به صحن علنی ارائه شد. این گزارش مفاد سه طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور به شماره چاپ (۱۰۸۰)، اصلاح بند (۱۱۰) تغییرات متفرقه قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور به شماره چاپ (۱۰۰۶) و طرح اصلاح بند «ه» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ را که در قالب یک ماده واحد و ۱۰ بند ارائه شده مورد بررسی قرار داده است.

در ادامه هریک از بندهای گزارش کمیسیون به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته و نکات مربوط به آن ارائه شده است.

بررسی مفاد طرح

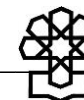
مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
بند «۱»- اصلاح بند «ه» تبصره «۱» قانون بودجه ۱۳۹۷	
<p>متن زیر به انتهای بند «ه» تبصره «۱» اضافه می‌شود:</p> <p>تهاتر هزینه‌های اجرای آسفالت، قیر اندود (ایزولاسیون)، عایق کاری و همچنین تأمین مابه‌التفاوت مالی توسط کارفرما فقط برای این امر با تأیید مسئولان دستگاه‌های اجرایی استانی ذی‌ربط، با تحویل قیر رایگان (به میزان معادل ارزش ریالی روز) در سقف بودجه مصوب پس از اعلام به خزانه بلامانع است. خزانه مکلف است از طریق حساب‌های استانی ذی‌ربط خود، معادل ارزش ریالی قیر مازاد تحویلی مربوط به هر یک از پروژه‌ها و دستگاه‌ها جهت اعمال حساب را لحاظ نماید. قیر مورد نظر موضوع این بند از لحاظ مقداری به‌صورت صد درصد (۱۰۰٪) باید تحویل گردد.</p>	<p>۱. چهارمیلیون تن مواد اولیه قیر مطرح شده در این بند، خارج از سقف منابع و مصارف بودجه عمومی اختصاص می‌یابد. گفتنی است با توجه به افزایش قیمت قیر و بر مبنای استفساریه اخیر مجلس، ارزش قیر مورد نظر بیشتر از سی هزار میلیارد ریال عنوان شده در متن ماده می‌باشند.</p> <p>۲. این شیوه تهاتر باعث از بین رفتن شفافیت بودجه‌ای شده، اختلال در فرایند حسابرسی را به همراه خواهد داشت و می‌تواند آمار مطالبات و بدهی‌های دستگاه‌ها را مخدوش کند.</p> <p>۳. در ابتدا توزیع قیر رایگان برای پیشبرد پروژه‌های مورد نظر نمایندگان مصوب شد تا سبب تسریع پروژه‌هایی مانند مالچ پاشی، آسفالت راه‌های روستایی و مدارس شود، اگر دستگاه‌های مورد نظر به این مقدار قیر نیاز ندارند و قرار است قیر مورد نظر صرف سایر هزینه‌ها شود، از اساس نباید قیر رایگان دریافت کنند.</p> <p>۴. بنابر پیشنهاد مذکور پیمانکار برای طلب خود قیر دریافت کرده و عملاً به یک عرضه‌کننده در این بازار مبدل می‌شود این موضوع می‌تواند باعث اختلال در بازار داخلی و صادراتی قیر کشور شود.</p> <p>۵. تخصیص قیر مطرح شده در این بند از اساس خارج از منابع و مصارف بودجه بوده است، در نتیجه عبارت مطرح شده در متن پیشنهادی مبنی بر «در سقف بودجه مصوب» و تکلیف در نظر گرفته شده برای خزانه در عبارت «خزانه مکلف</p>

۱. ه) شرکت ملی نفت ایران موظف است از محل منابع در اختیار خود معادل ریالی چهار میلیون تن مواد اولیه قیر (VB) رایگان تا سقف مبلغ سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نسبت سبزه درصد (۱۳٪) در اختیار وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، جهت خاک پوش (مالچ)، پنجاهه چهار درصد (۵۴٪) در اختیار وزارت راه و شهرسازی جهت بوکیش آسفالت و آسفالت راه‌های روستایی و معابر محلات هدف بازآفرینی شهری، هفده درصد (۱۷٪) در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جهت آسفالت معابر و بهسازی روستاها و انجام طرح (پروژه)های مشارکتی یا دهیاری‌ها، سبزه درصد (۱۳٪) در اختیار وزارت کشور (سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) جهت آسفالت معابر شهرهای با جمعیت زیر پنجاه هزار نفر و سه درصد (۳٪) جهت نوسازی مدارس در اختیار وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) با اولویت تأدیه بدهی دستگاه‌های مذکور به شرکت‌های تولید قیر قرار دهد و در حساب‌های فی‌مابین خود و خزانه‌داری کل کشور اعمال و با آن از محل خوراک مانع تحویلی به پتروشیمی‌ها و بالاشنگاه‌ها تسویه نماید.

شرکت ملی نفت ایران مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۷ نسبت به تحویل کامل مواد اولیه قیر (VB) به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اقدام کند. این دستگاه‌ها مکلفند با رعایت شاخص‌های مربوطه نسبت به ابلاغ سهم هر یک از استان‌ها حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون اقدام نمایند. گزارش عملکرد این بند به‌صورت سه‌ماهه توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به کمیسیون‌های عمران، انرژی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود.

چنانچه کمیته برنامه‌ریزی شهرستان بودجه‌ای برای راه‌های روستایی پیش‌بینی نکرد، قیر رایگان آن شهرستان در اختیار شهرداری‌های زیر بیست هزار نفر جمعیت و دهیاری‌های شهرستان قرار می‌گیرد تا در عمران معابر داخل روستا مصرف شود.

اظهار نظر کارشناسی	مصوبه کمیسیون
<p>است از طریق حساب‌های استانی ذی‌ربط خود، معادل ارزش ریالی قیر مازاد تحویلی مربوط به هریک از پروژه‌ها و دستگاه‌ها جهت اعمال حساب را لحاظ نماید» دارای ابهام است.</p> <p>۶. مطابق متن قانون «شرکت ملی نفت ایران مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۷ نسبت به تحویل کامل مواد اولیه قیر (VB) به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اقدام نماید» لذا نیازی به عبارت «قیر مورد نظر موضوع این بند از لحاظ مقداری به صورت صد درصد (۱۰۰٪) باید تحویل گردد» نخواهد بود.</p> <p>۷. نکته مهم در رابطه با کلیت موضوع اختصاص قیر این است که این موضوع به رابطه مالی غیرشفاف شرکت ملی نفت با منابع بودجه عمومی دامن خواهد زد. همان‌طور که در متن قانون تصریح شده است، منابع تخصیص ۴ میلیون تن قیر مذکور در این ماده از محل خوراک مایع تحویلی به پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها تسویه خواهد شد. این منابع و موارد مشابه آن، می‌بایست به خزانه واریز و در قالب بودجه سنواتی به طرح‌های مورد تأیید مجلس (که بخشی از آن می‌توانست تأمین هزینه‌های قیر باشد) اختصاص می‌یافت.</p> <p>با توجه به موارد مذکور هر چند که کلیات تبصره قانونی و طرح اصلاحی مورد تأیید نمی‌باشد برای کاهش آثار منفی پیشنهاد می‌شود:</p> <p>۱. به منظور جلوگیری از آشفته‌گی بازار قیر، شرکت ملی نفت از مسیرهای قانونی، قیر اختصاص یافته را بفروشد و به جای واگذاری قیر به پیمانکار، منابع ریالی حاصل به صورت صد درصد از طریق خزانه به دستگاه‌های ذی‌ربط اختصاص یابد.</p> <p>۲. منابع حاصل از خوراک تحویلی به پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌ها (خالص تسویه خوراک تحویلی و پنج فرآورده اصلی) به صورت شفاف در منابع عمومی منعکس شود و در قانون بودجه در مورد نحوه هزینه‌کرد این منابع تصمیم‌گیری شود.</p>	

مصوبه کمیسیون		اظهار نظر کارشناسی	
بند «۲»- الحاق دو بند به عنوان بندهای «ف» و «ض» به تبصره «۵» ^۱			
مطابق گزارش عملکرد هفت ماهه بودجه سال ۱۳۹۷ میزان فروش و واگذاری انواع اوراق اسلامی در سمت منابع و مصارف به شرح زیر است:			
جدول ۱. میزان انتشار و نحوه هزینه انواع اوراق مالی اسلامی در هفت ماه اول سال ۱۳۹۷			
(ارقام به هزار میلیارد ریال)			
مصارف		منابع	
مبلغ	عنوان	مبلغ	عنوان
۵۹/۴	واگذاری اسناد خزانه اسلامی در اعتبارات هزینه‌ای	۷۷/۴	بند «ه» تبصره «۵» (اسناد خزانه اسلامی)
۱۵۳/۹	واگذاری اسناد خزانه اسلامی برای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی-استانی	۱۳۶/۳	انتشار اوراق مالی اسلامی
۸/۷	استفاده نقدی از منابع حاصل از فروش انواع اوراق مالی اسلامی	۰	اوراق تسویه
		۹/۱	بند «م» تبصره «۵» اسناد خزانه اسلامی اوراق مالی
		۰	بند «ح» تبصره «۵» اسناد خزانه
۲۲۲	جمع	۲۲۲	جمع

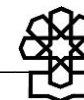
ف) استفاده از اسناد خزانه اسلامی برای تملک اراضی مربوط به همان طرح در طرح‌ها و پروژه‌های ملی و استانی در چارچوب قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بلامانع است.

۱. مفاد بند «ب» و «ج» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ به شرح زیر می‌باشد.

ب) دولت تا مبلغ دویست و شصت هزار میلیارد (۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی (ریالی - ارزی) منتشر و منابع حاصل را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون واريز کند. منابع واريزی به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و طرح‌های ساماندهی، دانشگاه‌ها مندرج در پوست شماره (۱) و همچنین اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی این قانون اختصاص می‌یابد تا براساس موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور هزینه شود. سود و هزینه‌های مربوط به انتشار اوراق مذکور در جدول شماره (۹) این قانون پیش‌بینی و قابل پرداخت می‌باشد.

ج) اوراق فروش، نرفته طرح‌های بندهای «الف» و «ب» این تبصره، در سقف مطالبات معوق همان طرح با تأیید رئیس دستگاه اجرایی، ذی‌حساب ذی‌ربط و سازمان برنامه و بودجه کشور قابل واگذاری به تمامی طلبکاران طرح مذکور (اعم از بیمانکاران، مشاوران، تأمین‌کنندگان تجهیزات و همچنین سایر هزینه‌های طرح‌ها و پروژه‌ها از جمله تملک اراضی و تأدیه بدهی طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها) است.

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
<p>بررسی گزارش عملکرد هفت ماهه بودجه سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که بخش زیادی از اوراق مالی اسلامی مذکور در بند «ب» تبصره «۵» در قالب اسناد خزانه مورد استفاده قرار می‌گیرد و مطابق بند «ج» این تبصره اجازه داده شده است که از این اوراق در قالب تملک اراضی برای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی و استانی استفاده شود. بنابر توضیحات مذکور نیازی به ارائه مجدد مجوز مذکور در بند «ف» نخواهد بود.</p> <p>همچنین عبارت «مربوط به همان طرح» مذکور در حکم بند ۲ طرح حاضر ممکن است که موجب ایجاد ابهام شود. زیرا در این خصوص، مشخص نیست که ضابطه مربوط بودن چیست. چرا که می‌توان برای هر طرحی (طرح اصلی)، طرح‌های مربوط را که هدف اصلی آنها تحقق طرح اصلی نیست، تعریف کرد و با اختصاص منابع طرح اصلی به طرح‌های مربوط، عملاً تحقق طرح اصلی را تحت الشعاع قرار داد. هر چند بر اساس قاعده عقلی، «حکم به وجوب امری، به منزله حکم به وجود مقدمات آن امر است»، ظاهر بند ۲ مزبور قابل توجیه به نظر می‌رسد اما باید توجه داشت که برای تضمین اینکه «هر وجهی در محل خود به مصرف» برسد (مصرح در اصل (۵۵) قانون اساسی) و برای تضمین اینکه طبق اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، بودجه کل کشور به تصویب مجلس برسد، لازم است چنین طرح‌های مربوط به طرح اصلی از پیش تعیین و در جداول بودجه درج شوند والا حکم بند مزبور مغایر با اصول مذکور است.</p>	<p>ض) به منظور انجام تعهدات مندرج در بند «ه» این تبصره^۱ و تأدیه سایر بدهی‌های دولت، سقف اوراق موضوع این بند حداکثر تا شصت درصد (۶۰٪) از محل کاهش سقف اوراق موضوع بند «ب» آن افزایش می‌یابد.</p> <p>مبلغ ده هزار میلیارد ریال ناشی از این افزایش بابت تسویه بدهی پیمانکاران و طرح توسعه و تکمیل راه روستایی و عشایری به شماره طبقه‌بندی ۱۳۰۳۰۱۶۲۵۵ و کمک به تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام طرح‌های هادی و بهسازی معابر روستاها به شماره طبقه‌بندی ۱۵۰۲۰۱۲۰۰۱ به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) اختصاص می‌یابد.</p>
<p>نکته مهم در رابطه با این بند این است که منابع حاصل از واگذاری این اوراق با اعتبار ۹۵ هزار میلیارد ریال در سمت منابع عمومی منعکس شده است (ردیف ۳۱۰۱۰۳ جدول ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۷) ولی در سمت مصارف با درج عدد یک (۱) در ردیف ۵۰-۵۳۰۰۰۰ اعتبارات متفرقه جدول ۹ قانون بودجه، عملاً تراز منابع و مصارف از بین رفته و بودجه با کسری بودجه به تصویب رسیده است. عملکرد هفت ماهه بودجه نشانگر این موضوع است که در این مدت ۵۶ هزار میلیارد ریال از کانال عدد یک درج شده در این ردیف پرداخت شده است که در ۳۸۶۷ هزار میلیارد ریال سقف مصارف عمومی در نظر گرفته نشده بوده است. این موضوع سبب خواهد شد که علی‌رغم عملکرد منابع عمومی میزان تخصیص به ردیف‌های مصوب کاهش یابد.</p>	<p>۱. در بند «ه» تبصره «۵» قانون بودجه ۱۳۹۷ عنوان شده است که «دولت، اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید و با سررسید تا سه سال را صادر و به طلبکاران (طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، خرید تضمینی محصولات راهبردی (استراتژیک) کشاورزی، مابه‌التفاوت قیمت تضمینی محصولات با قیمت فروش، بیمه محصولات کشاورزی، تأدیه بدهی‌های سازمان‌های بیمه پایه سلامت و مطالبات تولیدکنندگان برق) تا سقف نودونج هزار میلیارد (۹۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال واگذار کند. بازپرداخت اصل این اسناد در قوانین بودجه‌های سنواتی کل کشور پیش‌بینی می‌شود و خزانه‌داری کل کشور موظف است از محل اعتبارات ردیف‌های فصل مربوطه و جدول (۸) این قانون نسبت به تسویه آن اقدام نماید.</p> <p>مبلغ چهل و هفت هزار و پانصد میلیارد (۴۷,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از مبلغ موضوع این بند به سازمان بیمه سلامت ایران اختصاص می‌یابد.»</p>

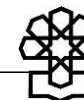

اظهار نظر کارشناسی	مصوبه کمیسیون
<p>در بند «ض» گزارش کمیسیون پیشنهاد شده است که با کاهش سقف اوراق در نظر گرفته شده برای بند «ب» تبصره «د» (اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و طرح‌های ساماندهی دانشگاه‌ها مندرج در پیوست شماره (۱) و همچنین اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی)، حداکثر ۶۰٪ (معادل ۵۷ هزار میلیارد ریال) به اعتبارات موضوع بند «ه» افزوده شود.</p> <p>با توجه به توضیحات مطرح شده در مورد عدد یک درج شده در ردیف ۵۰-۵۳۰۰۰۰ جدول متفرقه، این موضوع عملاً مجوز هزینه ۵۷ هزار میلیارد ریال خارج از ۳۸۶۷ هزار میلیارد ریال مصارف عمومی خواهد بود که در عمل باعث کاهش هرچه بیشتر میزان تخصیص اعتبار به سایر ردیف‌های مصوب خواهد شد. لذا با توجه به توضیحات فوق تصویب این بند پیشنهاد نمی‌شود. در صورت تمایل نمایندگان محترم به کمک به دولت جهت اداره امور کشور، باید به منظور حفظ تعادل بودجه، ردیف‌هایی که قرار است اعتبارشان کاهش یابد مشخص شده و سپس این جابه‌جایی سقف اوراق از بند «ب» به بند «ه» انجام شود.</p>	
	بند «۳» - الحاق به بند «د» تبصره «۶» ^۱
	دولت مکلف است منابع موضوع این بند را به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص داده و پرداخت نماید. عدم واریز در حکم تصرف در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌گردد.

۱. د) عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به میزان هشت درصد (۸٪) مبلغ برق مصرفی در سقف دوازده هزار و هشتصد میلیارد (۱۲,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌گردد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور و تخصیص آن توسط این سازمان برای موارد مطروحه در قانون فوق با اولویت روستاها و مناطق دآمداری و عشایری و خرید تضمینی برق حاصل از تبدیل پسماندهای عادی به انرژی صرف گردد. مشترکین روستایی و چاه‌های کشاورزی از شمول حکم این بند معاف می‌باشند.

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
<p>بند «۴» - الحاق یک بند به تبصره «۶»</p> <p>بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مشمول مفاد ماده (۴)^۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مبنی بر واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه است.</p>	<p>در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، از محل مابه‌التفاوت نرخ فروش ارز حاصل از فروش نفت خام و میعانات گازی، ۱۰۰ هزار میلیارد ریال در ردیف ۱۶۰۱۳۹ درآمدهای متفرقه پیش‌بینی شده بود. در فرایند تصویب قانون بودجه این منابع در قالب ۴۵ هزار میلیارد ریال مالیات و ۹۰ هزار میلیارد سود سهام بانک مرکزی منعکس شد. از سوی دیگر در بند «۳» تغییرات متفرقه قانون، مبالغ افزوده شده به مالیات و سود سهام بانک مرکزی، از حکم ماده (۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مستثنا شد. لذا عملاً وصول منابع مذکور به صورت ماهانه قابل انجام نبوده و به انتهای سال موکول می‌شود. با توجه به نیاز دولت به منابع فوق، به تأخیر انداختن این امر دولت را با مشکل مواجه کرده و لذا تصویب حکم پیشنهادی راهگشا خواهد بود.</p>
<p>بند «۵» - الحاق به تبصره «۱۲» قانون بودجه</p> <p>به وزارت راه و شهرسازی اجازه داده می‌شود در صورت درخواست مالکین اعیانی نسبت به واگذاری قطعی زمین‌های اجاره‌ای نود و نه ساله پروژه‌های مسکن مهر با شرایط «نقد» و «نقد و اقساط» حداکثر پنج‌ساله اقدام و درآمد حاصله را حسب مورد به حساب دستگاه ذی‌ربط نزد خزانه واریز نماید. صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصله صرف اجرای طرح‌های زیربنایی و روبنایی مسکن مهر همان شهر خواهد شد.</p>	<p>با توجه به مشکلات عمده اعتباری پروژه‌های مسکن مهر، تجهیز منابع فوق می‌تواند تا حدودی به تکمیل این پروژه‌ها کمک کند. پیشنهاد می‌شود که در متن قانون ذکر شود که در صورت عدم نیاز مسکن مهر شهر ذی ربط این منابع به مسکن مهر همان استان تخصیص یابد.</p>

۱. ماده (۴) - کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و بانک‌ها که در بودجه کل کشور برای آنها سود ویژه پیش‌بینی می‌شود موظف به واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام علی‌الحساب بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه می‌باشند. به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود در صورت عدم واریز مالیات و سود سهام دولت به صورت علی‌الحساب و یک‌دوازدهم، عوارض و مالیات بر ارزش افزوده (براساس اعلام سازمان امور مالیاتی کشور) توسط هر یک از شرکت‌های دولتی و بانک‌ها، از موجودی حساب آنها نزد خزانه‌داری کل کشور برداشت و مالیات و سود سهام را به حساب درآمدهای عمومی کشور و عوارض را به حساب‌های شهرداری‌ها و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور حسب مورد واریز نماید. تسویه حساب قطعی دولت بر مبنای صورت‌های مالی حسابرسی‌شده و مصوب مجمع عمومی انجام خواهد شد. شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که قسمتی از سهام آنها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجوه موضوع این ماده نمی‌باشند. وصول مبالغ یادشده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن است.

اظهار نظر کارشناسی	مصوبه کمیسیون
<p>۱. مطابق جدول تبصره «۱۴» قانون بودجه ۱۳۹۷، دریافتی حاصل از فروش داخلی و صادراتی برق و سایر دریافت‌ها و وجوه دریافتی از فروش آب در سمت منابع هدفمندی منعکس شود و در سمت مصارف نیز این وجوه به صورت صد درصد به این شرکت‌ها اختصاص یافت.^۱</p> <p>۲. با توجه به محدودیت نقدینگی شرکت توانیر و آبفا در آیین‌نامه تبصره «۱۴» نیز پرداخت سهم این دو شرکت در اولویت قرار گرفت. با این وجود در برخی از موارد به علت کسری منابع برای پرداخت یارانه نقدی، تخصیص منابع مذکور به این شرکت‌ها با تأخیر همراه شده است.</p> <p>پیشنهاد مطرح شده هرچند که دولت را در پرداخت بموقع یارانه نقدی با محدودیت روبرو خواهد کرد اما بدون از بین بردن شفافیت مالی ایجاد شده در تبصره «۱۴»، مشکل نیاز به نقدینگی شرکت‌های توانیر و آبفا را برطرف خواهد کرد.</p>	<p>بند «۶» - اصلاح تبصره «۱۴» بند «الف» بخش اول</p> <p>الف) احکام زیر به ذیل جدول این تبصره اضافه می‌شود:</p> <p>سازمان هدفمندی مکلف است وجوه دریافتی بابت آب‌بها و بهای برق مصرفی را مطابق جدول فوق بلافاصله به حساب شرکت‌های ذی‌ربط واریز نماید.</p>
<p>۱. در جدول منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها، درآمد حاصل از فروش فراورده‌های نفتی که بخشی از آن مربوط به مالیات بر ارزش افزوده این فراورده‌هاست در سمت منابع منعکس شده است و متناظر با آن می‌بایست سهم مالیات شهرداری‌ها و دولت از این موضوع در سمت مصارف منعکس می‌شد. با توجه به میزان فروش فراورده‌ها، می‌بایست میزان مالیات سهم دولت ۵۰ هزار میلیارد ریال^۲ (این مبلغ در ردیف ۱۱۰۵۰۱ جدول ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۷ نیز منعکس شده است) و میزان عوارض سهم شهرداری‌ها ۳۲ هزار میلیارد ریال در سمت مصارف منعکس می‌شد^۳ که به دلیل کمبود اعتبار برای پرداخت یارانه نقدی، عملاً سهم شهرداری‌ها در جدول تبصره «۱۴» قانون دیده نشد. این موضوع در بند «۱۱۰» تغییرات متفرقه قانون بودجه تصریح شده است.</p> <p>در این رابطه نکات زیر قابل توجه می‌باشد:</p> <p>۱. همانطور که اشاره شد سهم شهرداری‌ها از مالیات بر ارزش افزوده فراورده‌های نفتی در سمت مصارف هدفمندی در نظر گرفته نشده است و این طرح به دنبال بازگرداندن (حدود ۳۲ هزار میلیارد ریال) منابع شهرداری‌هاست.</p>	<p>بند «۶»: اصلاح تبصره «۱۴» جزء «الف» بخش دوم</p> <p>مبلغ سی و دو هزار میلیارد ریال مربوط به عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از محل فروش فراورده‌های نفتی موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مندرج در جدول فوق به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز می‌شود تا براساس مقررات قانونی توزیع گردد.</p>

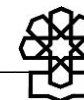
۱. جدول منابع و مصارف هدفمندی در پیوست آمده است.

۲. در تبصره ماده (۱۶) قانون مالیات بر ارزش افزوده، نرخ مالیات بر ارزش افزوده برای کالاهای خاص از جمله بنزین تعیین شده است. نرخ مالیات بر ارزش افزوده بنزین (سهم دولت) در این تبصره ۲۰٪ تعیین شده است.

۳. این مبالغ در مصوبه اولیه کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۷ منعکس شده بود.

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
<p>۲. با عنایت به اینکه این پیشنهاد منجر به افزایش هزینه‌های دولت (سمت مصارف هدفمندی) می‌شود فلذا معیار اصل هفتادوپنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد.^۱ مگر اینکه مشخص شود که این هزینه از چه محلی جبران خواهد شد.</p> <p>۳. در صورت اختصاص ۳۲ هزار میلیارد ریال از محل یارانه نقدی خانوار به شهرداری‌ها نیاز است که برای پوشش کسری این اعتبار (در صورت اجرایی شدن این قانون از ابتدای آذرماه) از آذرماه حدود ۱۷ میلیون نفر از تعداد یارانه‌بگیران کاسته شود.</p> <p>۴. سازوکار واریز منابع شهرداری‌ها در بند «ب» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده مطرح شده است. مطابق با این بند عوارض وصولی به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور واریز خواهد شد این سازوکار در بند «ب» ماده (۶) قانون برنامه ششم اصلاح گردید. در این بند اعتبارات موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده (سهم شهرداری‌ها از مالیات بر ارزش افزوده) به حساب تمرکز وجوه به نام سازمان امور مالیاتی کشور نزد خزانه‌داری کل کشور واریز خواهد شد. در طرح حاضر از این منظر به ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده بازگشت صورت گرفته است.</p> <p>با توجه به افزایش نرخ ارز، منابع هدفمندی از محل خوراک تحویلی به پتروشیمی‌ها و صادرات فرآورده‌های نفتی افزایش خواهد یافت. بنابراین پیشنهاد می‌شود که دولت با ارائه لایحه اقدام به اصلاح منابع و مصارف هدفمندی کند و مشکل به‌وجود آمده برای شهرداری‌ها را برطرف نماید.</p>	<p>بند «۶»- اصلاح تبصره «۱۴» جزء «ب»</p>
<p>۱. مطابق ماده (۷) قانون هدفمندی یارانه‌ها یکی از موارد در نظر گرفته شده برای مصارف هدفمندی اجراء نظام جامع تأمین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل گسترش و تأمین بیمه‌های اجتماعی بوده است. در این راستا از سال ۱۳۸۹، طبق توافق انجام شده ۱۳/۵ درصد از ۲۷ درصد حق بیمه رانندگان برعهده دولت قرار گرفت.</p> <p>۲. این مسئله موجب تعهد چندین‌ساله برای دولت گردید (هزینه‌هایی که در سال‌های بعد امکان حذف آن وجود نخواهد داشت و به‌صورت پیوسته بار مالی فزاینده‌ای را برای دولت به همراه خواهند داشت) که می‌بایست در زمان ایجاد آن تدابیر لازم اندیشیده می‌شد.</p> <p>۳. با توجه به محدودیت منابع هدفمندی عملاً حق بیمه مربوطه به‌صورت کامل پرداخت نشد و از آنجا که در سالیان متمادی، انتقال بار مالی به صندوق‌های بازنشستگی یکی از راهکارهای دولت‌ها برای به تعویق انداختن تعهدات بوده است</p>	<p>ب) متن زیر به انتهای بند «الف» این تبصره اضافه می‌شود:</p> <p>همچنین سازمان برنامه و بودجه مکلف است از محل منابع این جابه‌جایی نسبت به تأمین و واریز سیزده‌ونیم (۱۳/۵) درصد حق بیمه کلیه رانندگان حمل‌ونقل عمومی درون و برون‌شهری به مبلغ بیست و دو هزار میلیارد ریال اقدام نماید.</p>

۱. اصل هفتادوپنجم: طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

مصوبه کمیسیون							اظهار نظر کارشناسی
این موضوع نیز بر مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت افزود (جدول زیر میزان اختصاص منابع هدفمندی به این موضوع در سالیان مختلف را نشان می‌دهد)							
جدول ۴. مصارف هدفمندی یارانه‌ها از سال ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۵ (ارقام به میلیارد ریال)							
شرح	ماده (۷) قانون		ماده (۸) قانون	عدالت در بهداشت و سلامت	پرداخت عیدانه	تسویه تنخواه بانک مرکزی	جمع
	یارانه نقدی و غیر نقدی	تأمین اجتماعی					
۱۳۸۹	۱۱۴,۰۰۳	۹۵۰	۰	۰	۰	۰	۱۱۴,۹۵۳
۱۳۹۰	۳۹۲,۵۷۳	۱,۰۰۰	۰	۰	۰	۱۸,۰۰۰	۴۱۱,۵۷۳
۱۳۹۱	۴۱۳,۲۰۴	۰	۷۵۹	۰	۶۵,۴۵۶	۵,۰۰۰	۴۸۴,۴۱۹
۱۳۹۲	۴۲۰,۰۷۵	۰	۱۸۰	۲۵,۵۰۰	۰	۰	۴۴۵,۷۵۵
۱۳۹۳	۴۲۱,۳۷۰	۶,۴۰۰	۵,۵۸۵	۲۸,۴۰۰	۰	۰	۴۶۱,۷۵۵
۱۳۹۴	۴۱۸,۲۰۶	۲۵	۵,۷۶۹	۸,۷۰۰	۰	۰	۴۳۲,۷۰۰
۱۳۹۵	۴۱۵,۰۴۹	۰	۶,۴۳۹	۵,۰۰۰	۰	۰	۴۲۶,۴۸۸
جمع	۲,۵۹۴,۴۸۰	۸,۳۷۵	۱۸,۷۳۲	۶۷,۶۰۰	۶۵,۴۵۶	۲۳,۰۰۰	۲,۷۷۷,۶۴۳
درصد	٪۹۳,۴	٪۰,۳	٪۰,۷	٪۲,۴	٪۲,۴	٪۰,۸	٪۱,۰۰

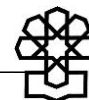
مأخذ: گزارش کمیسیون برنامه و بودجه در خصوص عملکرد قانون هدفمندی یارانه‌ها

۴. با توجه به موارد مذکور هرچند که تأمین ۱۳/۵ واحد درصد از ۲۷ درصد حق بیمه رانندگان جزو تعهدات قبلی دولت بوده است با این وجود محدودیت‌های فعلی تبصره «۱۴» در سمت منابع و مصارف باعث خواهد شد که در عمل این بند قابلیت اجرایی پیدا نکند و بر مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت افزوده شود.

توصیه می‌شود که دولت با ارائه لایحه اقدام به اصلاح منابع و مصارف هدفمندی کند و از محل منابع حاصل از افزایش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و مابه‌التفاوت نرخ ارز حاصل از صادرات فرآورده، کسری موجود را برطرف نماید.^۱

۱. گفتنی است دولت طی مصوبه شماره ۱۰۲۵۶۸/ت/۵۵۸۵۵ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱/۵ هیئت‌وزیران، از محل افزایش قیمت خوراک پتروشیمی‌ها، ۹۰ هزار میلیارد ریال به گروه‌های کم‌درآمد جامعه و تأمین بسته‌های حمایتی برای آنها و اختصاص داده است.

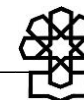
مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
بند «۷»-	
<p>بند «و» تبصره «۱۶» شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>و) به منظور حمایت از تولیدکنندگان دارای مجوز بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلفند چنانچه تولیدکنندگان مذکور بدهی سررسید شده خود در پایان سال ۱۳۹۶ را تا پایان اسفندماه ۱۳۹۷ تسویه نمایند، اصل و سود خود را مطابق قرارداد و بدون احتساب جریمه به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود مندرج در قرارداد دریافت و بدهی آنها را تسویه نمایند. در صورت استنکاف بانک‌های عامل از اجرای این حکم بانک مرکزی مکلف است نسبت به اعمال ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی در مورد آنها اقدام کند.</p>	<p>متن مصوب کمیسیون در خصوص اصلاح بند «و» تبصره «۱۶»، ایرادها و اشکالات وارد بر متن قانون را رفع نکرده است. اهم این ایرادها عبارتند از:</p> <p>۱. مقصود از عبارت "تولیدکنندگان" در صدر حکم مشخص نیست و اینکه آیا تمامی تولیدکنندگان (کوچک و بزرگ) و با هر میزان بدهی را شامل می‌شود یا خیر؟ معیار تمییز تولیدکننده از غیرتولیدکننده چیست؟ ضمن اینکه در ابتدای حکم بیان شده است "به منظور تشویق تولیدکنندگان" ولی در ادامه از واژه "چنانچه مشتریان..." استفاده نموده است که بر ابهام دایره شمول این حکم افزوده است.</p> <p>۲. از آنجایی که بر اساس ضوابط بانک مرکزی و ضوابط جاری شبکه بانکی، بدهی "معوق" یکی از اقسام (طبقات) "بدهی غیرجاری" یعنی سررسید ۲ تا ۶ ماه را شامل می‌شود و بقیه موارد یعنی بدهی "سررسید گذشته" (تا دو ماه) و بدهی "مشکوک الوصول" (۶ تا ۱۸ ماه) را شامل نمی‌شود، این ابهام مطرح است که منظور از بدهی معوق چیست؟</p> <p>۳. منظور از واژه "تسویه" در عبارت "چنانچه مشتریان بدهی معوق خود را تسویه نمایند" چیست؟ آیا مقصود این کل بدهی را تسویه نمایند یا بدهی‌های سررسیدشده؟</p> <p>۴. چالش یا ابهام دیگر اجرای این حکم مربوط به تسویه بدهی بر اساس "قرارداد اولیه" بین مشتری و بانک است. باتوجه به اینکه در سال‌های اخیر، بر اساس احکام بودجه و سایر قوانین (احکام مربوط به استمهال بدهی‌ها) و رویه بانک‌ها در کاهش مطالبات غیرجاری، قراردادهای فی‌مابین مشتریان و بانک‌ها بازبینی شده و مانده بدهی مشتری (اعم از اصل و سود و وجه التزام) در یک قرارداد جدید منظور شده است، لذا بازگشت به قرارداد اولیه که بعضاً ممکن است به سال‌های خیلی قبل نیز برگردد و عموماً مختومه شده است، چالش و پیچیدگی زیادی در مقام اجرا دارد. مضافاً اینکه قراردادهای اولیه به ویژه در مواردی که در سال‌های خیلی قبل منعقد شده است، از نظر ارزش بسیار کمتر از بدهی فعلی مشتری است و بخشش کل بدهی در طول این سال‌ها، زیان زیادی را متوجه بانک (یا در صورت جبران از سوی دولت، متوجه دولت) کرده و در عین حال منطقی هم نیست که بدهی مشتری بعد از گذشت چندین سال بر اساس مبلغ اولیه بازپرداخت گردد.</p> <p>۵. برخلاف حکم تبصره «۳۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۵ در خصوص بخشش سود و جرایم که منبع تأمین هزینه آن از محل تسعیر دارایی‌های ارزی بانک مرکزی پیش‌بینی شده بود، در حکم مربوط به بودجه سال جاری، منبع تأمین هزینه‌های</p>

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
	<p>اجرای این حکم مشخص نشده است. به علاوه الزام موضوع بند مزبور بدون لحاظ کردن محل تأمین بار مالی آن برای بانکها، موجب اضرار به بانک و ذی‌نفعان می‌شود که این امر مغایر با موازین شرعی و اصل (۴۰) قانون اساسی است.</p> <p>۶. شمول اجرای این حکم نسبت به تسهیلات ارزی نیز مبهم است.</p> <p>تغییر حکم قانون موجود باید در جهت رفع ایرادهای فوق برمی‌آید که این‌گونه نبوده و مصوبه کمیسیون به گونه‌ای است که نتیجه آن رویه‌ای خواهد بود که بانکها خود به صورت داوطلبانه آن را انجام می‌دهند؛ به عبارت دیگر در حال حاضر چنانچه تسهیلات گیرنده، اصل و سود بدهی غیرجاری خود را به بانک پرداخت کند، بانک جریمه (به میزان مابه‌التفاوت نرخ وجه التزام تأخیر تأدیه دین با نرخ سود مندرج در قرارداد) را خواهد بخشید. علاوه بر این در متن مصوبه این امتیاز تنها منحصر به تولیدکنندگان شده است، در حالی که بانکها آن را برای همه مشتریان خود اعم از تولیدکنندگان و غیرتولیدکنندگان اعمال می‌کنند. بنابراین اگرچه متن مصوبه کمیسیون برای اصلاح بند و تبصره «۱۶» ایرادها و ابهام‌های موجود در متن قانون به ویژه منبع تأمین مالی و همچنین ارجاع به قرارداد اولیه را ندارد، اما ارزش افزوده‌ای نیز نسبت به شرایط موجود نخواهد داشت؛ چرا که این رویه در حال حاضر توسط بانکها به صورت داوطلبانه اجرا می‌شود.</p> <p style="text-align: center;">جمع‌بندی و پیشنهاد</p> <p>با توجه به وضعیت ترازنامه بانکها، بازگشت به قرارداد اولیه و الزام بانکها به بخشش جریمه بر اساس آن، باعث ایجاد زیان قابل توجه و تعمیق شکاف دارایی-بدهی می‌شود که نتایج نامطلوب آن در کاهش توان تسهیلات‌دهی بانکها و رکود ناشی از آن در اقتصاد بروز خواهد کرد. از سوی دیگر وضعیت بودجه دولت نیز به نحوی نیست که بتواند هزینه‌های ناشی از بخشش جریمه بر اساس قرارداد اولیه را تأمین کند. لذا به نظر می‌رسد، بخشش جریمه بر اساس قرارداد جاری و به همان شکلی صورت گیرد که بانکها داوطلبانه آن را انجام می‌دهند. اما آنچه ضروری به نظر می‌رسد که در این اصلاحیه بودجه به آن توجه شود، نحوه محاسبه مانده بدهی تسهیلات گیرندگان است. در سالهای اخیر برخی از بانکها از ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در خصوص نحوه محاسبه سود و جریمه تخطی کرده‌اند که نتیجه آن افزایش قابل توجه مانده بدهی تسهیلات‌گیرندگان بوده است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود در متن پیشنهادی، بانکها موظف شوند علاوه بر جریمه، چنانچه در محاسبه مانده بدهی نسبت به ضوابط ابلاغی بانک مرکزی تخطی کرده‌اند، آن را نیز ببخشند.</p>

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
بند «۸»	
<p>متن زیر به بند «ط» تبصره «۱۶» الحاق می‌شود:</p> <p>سقف بخشودگی سود تسهیلات زیر یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال مشروط به بازپرداخت اصل تسهیلات و بخشش جریمه‌های متعلقه، هفتاد و سه هزار و دویست میلیارد (۷۳,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌گردد.</p> <p>هریک از مشمولین بخشودگی سود تسهیلات زیر یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می‌توانند از زمان تصویب این قانون صرفاً یک فقره از بخشودگی سود تسهیلات موضوع این بند استفاده نمایند.</p> <p>بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بدون رعایت مبلغ حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها به تفکیک هر بانک مندرج در جدول ضمیمه تبصره «۳۵» قانون اصلاح بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور به اجرای طرح بخشودگی سود تسهیلات زیر یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اقدام نماید.</p> <p>تسهیلات اتحادیه مرکزی تعاونی‌های عشایری ایران در صورت بازپرداخت اصل آن، مشمول بخشودگی سود و جریمه و استفاده از مفاد این حکم می‌شود.</p>	<p>موضوع بخشش سود تسهیلات خرد موضوعی است که از اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۵ شروع شده است و به دلایل مختلف اعم از غیرکارشناسی بودن پیشنهاد، عدم پیش‌بینی منابع مورد نیاز، تناقض در قوانین و... بارها مورد اصلاح و تجدید نظر قرار گرفته است. در بند «۸» طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ نیز به اصلاح و الحاق مفادی به بند «ط» تبصره «۱۶» پرداخته شده است که عمدتاً سه موضوع را پیگیری می‌نماید:</p> <p>الف) افزایش سقف بخشودگی سود تسهیلات از پنجاه هزار میلیارد تومان به هفتاد و سه هزار و دویست میلیارد ریال</p> <p>ب) حذف ستون «حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها» در جدول ضمیمه تبصره «۳۵» قانون اصلاح بودجه ۱۳۹۵</p> <p>ج) تأکید بر تسهیلات اتحادیه مرکزی تعاونی‌های عشایری ایران.</p> <p>بر اساس آخرین اطلاعات واصله از بانک مرکزی، عملکرد بخشش سود تسهیلات خرد پس از رسیدگی بالغ بر ۷۰۰ هزار پرونده حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است و علی‌رغم مجوز قانونی برای سقف ۵۰ هزار میلیارد تومان، به علت محدودیت ایجاد شده در ستون «حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها» در جدول ضمیمه تبصره «۳۵» قانون اصلاح بودجه ۱۳۹۵، امکان تخصیص سهمیه وجود نداشته است. لذا با موافقت بانک مرکزی در گزارش کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات سقف بخشش سود تسهیلات با توجه به تقاضای ایجاد شده توسط تسهیلات‌گیرندگان به ۷۳/۲ هزار میلیارد ریال افزایش یافته و به بانک مرکزی اجازه عدم رعایت مفاد ستون «حداکثر تسویه مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها» در جدول ضمیمه تبصره «۳۵» قانون اصلاح بودجه ۱۳۹۵ داده شده است.</p> <p>با این وجود بخش آخر متن الحاقی ناظر به تأکید بر تسهیلات اتحادیه مرکزی تعاونی‌های عشایری ایران و ترجیح این بخش از تسهیلات‌گیرندگان بر سایر اقشار جامعه بی‌مورد به نظر می‌رسد. شایان ذکر است با توجه به حجم بالای متقاضیان، بانک مرکزی در بخشنامه‌های ابلاغی به شبکه بانکی، سود تسهیلات اعطایی به مسکن روستایی و آسیب‌دیدگان ناشی از حوادث غیرمترقبه و همچنین زندانیان نیازمند جرایم غیر عمد مالی را در اولویت قرار داده است. لذا ضمن تأیید متن اصلاحی</p>

۱. بر اساس دستورالعمل اجرایی بخشش سود تسهیلات کمتر از یک میلیارد ریال مطالبات کمتر از یک میلیارد ریال سیستم بانکی، شامل بیش از ۲۶ میلیون پرونده با مانده اصل بدهی بالغ بر ۲۴۷۸ هزار میلیارد ریال و سود متعلقه به میزان ۴۲۸ هزار میلیارد است. این موضوع اساساً در زمان تصویب قانون مورد توجه نمایندگان قرار نگرفته است.

مصوبه کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی
	مصوبه کمیسیون، پیشنهاد می‌شود فراز آخر متن الحاقی به بند «ط» تبصره «۱۶» (مربوط به تسهیلات اتحادیه مرکزی تعاونی‌های عشایری ایران) حذف شود.
بند «۹» - حذف جزء یک بند ز تبصره «۱۷»	
	با توجه به اینکه سازمان‌ها و ارگان‌های مورد اشاره در این جزء از تبصره (به استثنای سازمان تأمین اجتماعی) از منابع عمومی اعتبار دریافت می‌کنند لازم است خدمات خود را بر اساس تعرفه دولتی ارائه دهند، این امر در مصوبه اردیبهشت ماه هیئت وزیران نیز به تصویب رسیده است. شایان ذکر است حذف جزء مذکور و در واقع عدم الزام این سازمان‌ها و ارگان‌ها به ارائه خدمت بر اساس تعرفه‌های دولتی، منجر به دریافت تعرفه بیشتر و تعاقباً افزایش پرداخت از جیب گیرندگان خدمت خواهد شد. لذا حذف این جزء توصیه نمی‌شود. در صورت هرگونه اصرار به حذف این جزء به دلیل عدم استفاده سازمان تأمین اجتماعی از منابع عمومی، می‌توان تنها سازمان مذکور را از این جزء از تبصره قانون حذف کرد.
بند «۱۰»	
	متن زیر به ذیل جدول (۷-۲) اضافه می‌شود: تغییرات شماره طبقه‌بندی برنامه‌های مندرج در جدول (۷-۲) ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول (۷) با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور مجاز است.

۱. جزء «۱» بند «ز»: سازمان‌ها و ارگان‌های غیردولتی که به هر نحوی از منابع عمومی دولت استفاده می‌کنند باید از تعرفه بخش دولتی تبعیت نمایند. همچنین در مناطقی که سایر بخش‌ها از جمله سازمان تأمین اجتماعی، شهرداری و نیروهای مسلح امکانات بیمارستانی و ارائه خدمات دارند باید به کلیه افراد بیمه شده با تعرفه دولتی خدمت ارائه نمایند.

پیوست

جدول منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها مطابق با تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

(واحد میلیارد ریال)

ردیف	دریافتی‌ها (منابع)	مبلغ	ردیف	پرداختی‌ها (مصارف)	مبلغ
۱	دریافتی حاصل از فروش فراورده‌های نفتی	۵۷۳۴۰۷	۱	مالیات بر ارزش افزوده فراورده‌های نفتی	۵۰۰۰۰
۲	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی	۱۷۵،۹۷۷	۲	سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فراورده‌های نفتی	۳۶۹۸۶
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی و صادراتی برق و سایر دریافت‌ها	۲۱۷،۷۸۵	۳	هزینه و کارمزد حمل و نقل، توزیع و فروش (کارمزد جایگاه‌ها) فراورده‌های نفتی	۷۲،۸۱۶
۴	وجه دریافتی از فروش آب	۲۲۱۶۳	۴	واردات فراورده‌های نفتی، سهم چهاردهونیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فراورده‌های نفتی، بازپرداخت تعهدات طرح‌های گازرسانی و بهینه‌سازی مصرف انرژی موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، افزایش بهره‌وری و کاهش شدت انرژی	۶۰۰۰۰
۵			۵	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۷۳،۳۴۲
۶			۶	کارمزد جایگاه‌های سی‌ان‌جی	۹،۲۰۰
۷			۷	عوارض گازرسانی سی‌ان‌جی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق (۲)	۳،۳۱۲
۸			۸	مالیات بر ارزش افزوده سی‌ان‌جی	۲۰،۷۳۵
۹			۹	هزینه، تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاه‌های بخش خصوصی(*)	۲۱۲،۳۲۵
۱۰			۱۰	واردات برق	۵،۴۶۱
۱۱			۱۱	کمک به شرکت‌های آب و فاضلاب(*)	۲۲۱۶۳
مصارف هدفمندی:					
۱			۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۳۰۰۰۰۰
۲			۲	کاهش فقر مطلق خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آنها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور می‌باشد.	۷۰،۰۰۰
۳			۳	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج	۳۷،۰۰۰
۴			۴	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۳۳،۰۰۰
جمع					۴۴۰۰۰۰
جمع					۹۸۸۳۴۰
جمع کل دریافتی‌ها		۹۸۸۳۴۰			

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۱۵۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور»

نام دفتر: مطالعات اقتصاد بخش عمومی (گروه بودجه)

تهیه و تدوین: سیدعباس پرهیزکاری

ناظر علمی: داریوش ابوحمز

همکاران: محمدتقی فیاضی (دفتر مطالعات زیربنایی)، سیدمهدی بنی‌طبا و موسی شهبازی غیائی (دفتر

مطالعات اقتصادی)، محمد برزگر (دفتر مطالعات حقوقی)، محمد بختیاری (دفتر مطالعات اجتماعی)

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۷/۶/۲۰

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۷/۸/۲۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۸/۲۸